

Ruik ik daar wat?

Daar waar ik de vorige aflevering *dacht* aan een spreekwoordelijke eitje te beginnen, heb ik het voor deze aflevering maar eens radicaal anders aangepakt: waarom niet domweg iets behandelen waaraan eieren te pas komen? Iets dat zo herkenbaar is, dat zelfs onze blinde medemens het ding nog gaat herkennen? Daarom in deze aflevering: De Grote Stinkzwam. En inderdaad: hoewel deze verschijning visueel toch bijzonder interessant valt te noemen, herken je 'm ook nog wel met je ogen dicht. Ik ben er zelf diverse tegengekomen die ik niet eens heb gezien... De truuk is simpel: als je één keer in de buurt van deze jongen bent geweest, zul je 'm daarna tamelijk eenvoudig weten te herkennen op geur. Deze paddestoel heeft zijn Nederlandse naam namelijk niet voor niets gekregen: het ding riekt. Vrij sterk zelfs. Tegen de wind in ook. Feitelijk dermate sterk dat je midden op een bospaadje stilstaat, nog eens een keertje adem haalt en weet: er staat er hier ergens eentje in de buurt. Maar waar, oh, waar? Want hoewel het ding gezegend is met een voorkomen dat sommige mensen noopt om zich even achter de oren te krabbelen, valt ook deze zwam verbazingwekkend weinig op tussen het gebladerte. Het zal

een paddestoel-eigen iets zijn: er zijn er legio die amper opvallen, hoe frappant van kleur of vorm ze ook zijn. Deze hier wil echter wel degelijk gevonden worden, helemaal als hij net fris en fruitig (OK: stijf, slijmerig en stinkend) uit zijn ei is gekropen. Hij heeft namelijk vliegen en insecten nodig om zijn sporen te verspreiden, en die komen dan ook massaal op de kleverige, donkergroene, naar aas geurende sporenbrij af om dit heel snel op te snoepen.

Desondanks is zijn latijnse naam niet op zijn geur, maar op zijn uiterlijk gebaseerd: *Phallus impudicus*, letterlijk: onbeschaamde penis. Het leuke is echter dat hij zijn leven niet als penis begint, maar als ei, een *heksen- of duivelsei*. Dat is een vuistgrote, wittige, kogelronde bal, vaak halfverscholen in de grond of tussen bladeren. Dit ei kan (ontdaan van de sporenlaag) gegeten worden, en staat bekend als afrodisiacum. Goed beschermd door een gelei-achtige laag ontwikkelt de zwam zich in dit ei tot hij feitelijk helemaal af is. Dit is geen ongebruikelijke aanpak in de paddestoelwereld, maar daar waar de

meeste paddestoelen water gebruiken om zich in no-time op te richten, gebruikt deze zwam lucht. Hij kan binnen enkele uren kant en klaar, op een circa 3 cm dikke steel omhoog komen. De groene, stinkende sporenlaag houdt zich daarbij vast aan een raatachtige structuur, die vooral goed zichtbaar is als de sporenbrei (veelal binnen een uur of vijf) door de vliegen is weggegeten. Er blijft dan een bleek slap ding over, dat langzaam vergaat, amper meer ruikt, maar waarop nog steeds veel vliegen blijven afkomen.

